

ויזרע יצחק

שנה יא'

<p>פרשת "נח" הפטרה: "רני עקרה" ד' חשוון תשע"ט</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת פניסה יציאה ר"ת</p>	<p>ת"א 17:50 18:48 19:23</p>	<p>י"ב 17:34 18:49 19:23</p>	<p>חיפה 17:40 18:47 19:23</p>
--	---	--	---	---	--

הגיגים לפרשת השבוע

"אלה תולדות נוז נוז איש צדיק תמים היה בדורותיו את הא-לקים התהכר נוז" (בראשית ו' ט)

לפי רבינו בחיי, מזכיר הכתוב בנח שלש מעלות של שבח שהם ההיפך מבני דורו, האחת, שהיה "צדיק" במעשיו ולא איש חמס כבני דורו שכתוב בהם "ותמלא הארץ חמס". השנייה, שהיה "תמים", כלומר שלם בכל מידותיו, כפי שבהמה בלי מום נקראת "תמימה" כלשון הכתוב "פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום" (במדבר יט) והמידות המגוננות הן מום באדם. לכן הזכיר הכתוב בנח שהיה "תמים", שלם שאין בו מום, כלומר שאין בו מדה מגונה, וזה ההיפך מבני דורו, שהיו בעלי מדות מגוננות, שכתוב בהם "כי השחית כל בשר". השלישית, "את הא-לקים התהלך נח", וידוע שאת מידת ההתהלכות מצאנו רק ביחידי הדור, והלשון הזה נופל רק על צדיק שהשיג את מעלת השמש וכוחות הגלגלים והכוכבים וכיצד הם פועלים, משום שעם ההשגה הזאת מתפרסמת מעלת אדון הכול ורוממותו, כפי שאמר דוד "השמים מספרים כבוד א-ל ומעשה ידיו מגיד הרקיע" (תהלים יט). לכן אמר הכתוב בנח "את הא-לקים התהלך נח", כי נח השיג את מהלך השמש וכוחותיו העצומים וידע את כוחות הכוכבים והמזלות ולא נטה לכו אחריהם, כי ידע בחכמתו שיש סבה עליונה מעל כולן ודבק בה, וזה ההיפך מאנשי דורו שהיו עובדים לשמש והיו שקועים בעבודת הכוכבים והמזלות ועושים אותם אלהות, וזה מה שכתב בהם "ותשחת הארץ" כי נטיית הדעת אחרי עבודה זרה נקראת השחתה, כפי שכתוב בעניין חטא העגל "כי שחת עמך" (שמות לב).

"קין כל בשר בא לפני" (בראשית ו' יג)

ה"אלשין" הקדוש מסביר את ההבדל בין פקידה על ידי הקב"ה, לפקידה שנעשית על ידי מלאך משחית. כי פקידה שנעשית על ידי ה' יש הבחנה בין צדיק לרשע, כי הן א-ל צדיק לא ירשיע כי יבחין בין צדיק לרשע, לא כן בפקידה שנעשית על ידי המשחית, שכיון שניתנה רשות למשחית הוא לא מבחין בין צדיק לרשע. ולכן כאשר החליט הקב"ה להביא מבול הוא הבין שאם יפקיד זאת בידי מלאך "האדמה תשאה שממה" כי המלאך יאסוף עם החטאים גם את נפש נח ובניו, כי לא יבחין בין צדיק לרשע, ומה גם שלפי חלק מחז"ל גם הוא לא היה שלם בצדקו (סנהדרין קח). לכן בחר הקב"ה לעשות משפט בעצמו ובמילא "וישאר אך נח", שהקב"ה השקיף וראה בחינות לזכותו בדין למען הציל אותו, מה שלא היה המלאך משחית מבחין ומדקדק.

"ותבא אליו היונה לעת ערב" (בראשית ז' יא)

מה איכפת לנו אם היונה באה בערב או באה בבקר? אלא, מבאר ה"כלי יקר", שלפי שהביאה אליו עלה זית להוציא מהם אור, דבר הנצרך דווקא לעת ערב, שהרי יש מי שאומר שה"צהר" בתבה היה חלון אם אין מה שיאיר בלילה את התבה שלפי ה"חזקוני" "צהר" הוא מלשון "יצהר" שהיה נח מדליק שמן בתיבה בלילה, וביום נכנס האור דרך חלון התיבה כמו שכתוב "ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה".

"כי יצר לב האדם רע מנעוריו" (בראשית ז' כא)

מסביר ה"ספורנו" שהמזגים של האנשים מהמבול ואילך הם פחותים מהמזגים של האנשים שלפני המבול, כך שכבר לא יאיר בהם הכוח השכלי באופן שיוכלו להתקומם נגד התאוה המתגברת עליהם מנעוריהם, שלא כפי שהיה בראשונה לפני המבול שכן היה להם את הכוחות להתנגד לתאוה כבר מנעוריהם.

נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

רחל בן חמו בת לונה ז"ל נלב"ע י' חשוון הרב אביחי ניסן רוניקו ז"ל בר חיה טז' ניסן אהרון כהן בר מסעודה ז"ל נלב"ע ב' אדר תנצב"ה אברהם נחמיאס בר שמחה ז"ל נלב"ע ו' שבט

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה
יצחק בנימין בר שורין ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג תנצב"ה
חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

"כי בולאה הארץ זומס" (בראשית ו' יג)
"לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל" (רש"י)

אכן לא ברור מדוע אומר רש"י שדינם נחתם מפני הגזל? מתרץ רבי העשיל ב"חנוכת התורה" על פי מה שמובא בחז"ל שאין בית הדין נזקקים על פחות משהו פרוטה אבל כשהבית דין כבר יושבים אז דנים כבר על הכל ו"דין פרוטה כדין מאה". והנה מבואר כאן במדרש שהיו גוזלים פחות משהו פרוטה. לכן אמרו במדרש "לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל" כלומר שהחטא של הגזל, לא היו יכולים לדון, אלא בשעת גמר הדין שבתחילה אין בית דין נזקקים לפחות משהו פרוטה.

"שנים שנים באו אל זו אל התבה" (בראשית י' ט)

"אור החיים" הקדוש מדייק ממה שאומר הפסוק "באו" שנה לא הצטרך להתאמץ ולחזור אחריהם אלא הן באו אליו מעצמן, והמאמר "שנים שנים" מתייחס אל כל הסוגים ובכלל בזה גם הבהמה הטהורה והעוף למרות שהקב"ה ציוה את נח לקחת מהם שבעה, מסביר ה"אור החיים" שהמספר הדרוש לקיום המין הוא שנים בלבד ואותם הביא ה' אל נח עד התיבה והוא רק קבל אותן, אבל את ההשלמה לכמות של שבעה היה על נח לטרוח בעצמו ולקחת אותם כמו שצוה עליו הכתוב "תקח לך" כיון שאין זה לקיום המין על נח לטרוח בעצמו ולא יטרוחו מהשמים בשבילו.

"וימות תרוז בוזרן" (בראשית י"א לב)

"כשיצא אברם נשאר משנות תרח הרבה, ולמה הקדים הכתוב מיתתו של תרח ליציאתו של אברם? שלא יהא הדבר מפורסם לכל, ויאמרו לא קיים אברם כבוד אב ואם, שהניחו זקן והלך לו, לפיכך קראו מת, ועוד שאף הרשעים בחייהם קרואים מתיים" (רש"י)

הרמב"ן מביע תמיהה על דברי רש"י המובאים מהמדרש, וטוען שכך נוהג הכתוב תמיד שמספר את חיי האב, את הולדת הבן ואת מיתת האב, ואחר כך מתחיל לספר בעניין הבן, כך נהגו הכתובים בכל הדורות. וגם נח בעצמו היה בחיים בימיו של אברם, וגם שם בנו של נח היה בחיים בימיו של אברם, לכן לא ברור מה המקום להסברו של רש"י? ומתוך שבמקרה של תרח משנה הכתוב את הסגנון ביחס לדורות שהיו לפניו, שבהם לא מצוינת מיתת האב, והכתוב משתמש בסגנון של עשרת הדורות הראשונים, מאדם ועד נח, שבהם מצוינת מיתת האב, "ויהיו ימי תרח... וימת תרח בחרן", מוסיף עוד הכתוב ומזכיר את מקום המיתה, "בחרן", שם מוזכר גם אברם. לכן דרשו במדרש את דברי רש"י כדי שיראה, למי שלא מעיין ומדקדק בכתובים, שאברהם היה שם עם אביו. תרוץ נוסף הוא שכיון שכבר התחיל הכתוב לספר בעניין אברם, וסיפר שיצא עם אביו "מאור כשדים ללכת ארצה כנען", נאלץ הכתוב לספר על מיתת תרח כדי לסדר את חייו ואת מותו שלמרות שאין זה על הסדר.

"ישם אשת נזור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה" (רברים י"א כט)

לכאורה לא ברור, כיון שאמר הכתוב שמלכה היתה בת הרן פשוט הוא שהרן היה אביהם מדוע מציין זאת הכתוב פעם נוספת? מתרץ ה"פנים יפות" על פי מה שפירש רש"י על הפסוק "וישמע יתרו כהן מדין חתן משה" (שמות י"ח א) שבתחילה היה משה מתכבד ביתרו חותנו שהיה כהן מדין, וכשהתגדל משה כתוב "יתרו חותן משה", שהיה יתרו מתכבד בחתנו, וכן מצאנו במשנה "מעשה בימי אביו של רבי צדוק" (שבת קנז), ובעוד מקומות כמו "אבוה דשמואל", היינו שהבנים היו יותר מפורסמים מאביהם, ונקראים על שם בניהם. וכן יש לומר כאן שבתחלה היו הבנות נקראות על שם אביהן "בת הרן", אך לאחר שהתגדלו מלכה ויסכה הרן נקרא על שמן.

"וימות תרוז בוזרן" (בראשית י"א לב)

"נר"ן הפוכה לומר לך עד אברם חרון אף של מקום" (רש"י)

נשאלת השאלה, הלוא לפי מה שכותב רש"י, נכתב בתורה "וימת תרח" הרבה לפני שהוא באמת מת, אם כך, מדוע אין אנו אומרים שהנר"ן היא הפוכה משום שאין כאן מקומו של הפסוק הזה, כפי שדרשו חז"ל על הנוני"ן ההפוכות הכתובות בפסוק "ויהי בנסוע הארון" (במדבר י' לב), שעשה הכתוב סימן לומר שאין כאן מקומו של הפסוק והוא נכתב כאן כדי להפריד ולהפסיק בין פורענות לפורענות? מתרץ רבינו החיד"א שבפסוק "ויהי בנסוע הארון" הנוני"ן ההפוכות אינן מגוף הפסוק, ואכן באו רק לסימן, אבל כאן הנו"ן של חרון היא חלק מהפסוק, ולכן צריך לדרוש בעצם העניין והכתוב. ואכן, גם כאן באה הנו"ן להפסיק את חרון האף שהיה עד שהגיע אברהם וכעת משנולד אברהם פסק חרון האף.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-30:20

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315